

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00', thứ Sáu, ngày 17/4/2026.

PHẬT HỌC THƯỜNG THỨC

BÀI 403

LÀM HẾT MỌI VIỆC NHƯNG KHÔNG Ô NHIỄM, KHÔNG DÍNH MẮC

Chư Phật và Bồ Tát khi đến thế gian này, các Ngài đã ứng hóa ở tất cả các tầng lớp chúng sanh để tiếp cận và giúp đỡ họ. Thế nhưng ngày nay, rất nhiều người học Phật lại không chịu làm gì cả, thậm chí nói rằng nếu làm việc là xen tạp. Đành rằng làm mà để tâm bị xáo trộn thì tốt nhất đừng làm; nhưng nếu với tinh thần từ bi của nhà Phật mà ta không làm gì để cứu giúp chúng sanh thì ta đã đi sai với nguyện của chư Phật, Bồ Tát. Trong bài sám hối phát nguyện chúng ta thường đọc “*Chúng sanh vô biên thế nguyện độ*”, ta phải làm tất cả những việc cần làm để lợi ích cho chúng sanh và chắc chắn những việc đó phải y theo giáo huấn của Phật Bồ Tát, Thánh Hiền.

Hòa Thượng dạy rằng phương tiện độ chúng sanh của Phật Bồ Tát vô cùng khéo léo, tùy căn cơ và duyên phận mà các Ngài có thể tiếp cận ở mọi nơi, mọi chỗ. Sau nhiều năm trải nghiệm, tôi thấy việc tiếp cận chúng sanh không hề khó, dù họ có khó khăn đến mức nào đi nữa ta vẫn có cơ hội để tiếp cận. Phật dạy chúng ta về bố thí, cúng dường; nói theo ngôn ngữ hiện đại chính là thường xuyên tặng quà và thăm viếng. Nếu chúng ta cứ bền bỉ tặng quà, thăm hỏi thì lâu ngày chắc chắn họ sẽ cảm động. Hãy xem họ thích thứ gì thì cho họ thứ đó; họ thích tiền thì cho tiền, dù là những đồng tiền ít ỏi nhất của mình chứ không cần phải giàu sang mới làm được. Khi ta thực hành bố thí chân chánh, ta sẽ thấy sự vi diệu của nó. Nhiều năm qua chúng ta kiên trì làm, nhờ đó đã dập tắt được hết tất cả những lời dèm pha, ngăn trở.

Trong sáu phép Ba La Mật của Bồ Tát Đạo, bố thí là đứng đầu. Chúng ta hãy thường xuyên tặng quà, thăm hỏi cho đến lúc họ cảm thấy rằng khi có mình thì họ được lợi, còn không có mình thì họ bị mất mát, từ đó họ sẽ mong muốn được gặp mình. Chúng sanh vốn tự tư ích kỷ đến mức không thể dung chứa bất cứ ai,

thậm chí có người chưa từng biết cho ai bao giờ. Hôm trước có một người điện thoại cho tôi kể về câu chuyện: Có một người chị họ, giàu có nhưng một năm rau khoai cũng đem đi bán chứ chưa từng cho ai cái gì; thế mà khi nhận được sự cho đi từ phía mình, một ngày nọ chị ấy đã bất ngờ mang qua tặng mấy món đồ. Thật ra, chúng ta hãy cứ bền bỉ bố thí và tặng quà sẽ làm cho lương tâm của họ được khai mở.

Hòa Thượng từng dạy chúng ta dùng bố thí (trong tứ nhiếp pháp) để nhiếp phục chúng sanh. Đây là cách hài hòa nhất từ bình diện gia đình đến quốc gia. Ta tặng quà là có thể nhiếp phục được người khác, không cần thiết phải dùng đến quyền uy thế lực. Như **Đệ Tử Quy** dạy: “*Đức phục người, người mới phục*”. Tuy nhiên, chúng ta tặng quà phải biết cách, nếu không sẽ phản tác dụng khiến người ta không ưa mình. Lỗi đó thường nằm ở nơi tâm của mình, khi việc làm không xuất phát từ tâm chân thành mà từ tâm vụ lợi. Việc này chúng ta cần phải phản tỉnh sâu sắc.

Hôm trước đi Hà Nội, thấy cây sung trĩu quả ở khu đào tạo Sơn Tây mà mọi người bỏ qua, tôi hái về kho rồi tặng cho mọi người. Trên đường về miền Trung, cứ đến đâu tôi lại chia tặng mỗi nơi một chút. Chúng ta đừng lầm tưởng rằng tặng quà hay bố thí phải là cái gì lớn lao hay tốn kém tiền của, thực ra đôi khi chỉ là những thứ người khác không thèm ngó tới như sung, mít. Tại sao hằng ngày ta không có thứ gì để tặng cho mọi người? Đó là vì ta không có cái tâm muốn cho đi. Việc này chúng ta cần phải nghiêm túc quán chiếu sâu sắc. Nếu chân thật có tâm cho đi thì chung quanh ta vạn vật đều có thể trở thành quà tặng để kết duyên lành. Khi tâm ta chân thật, ngay cả những thứ tưởng như bỏ đi, ta vẫn có thể biến chúng thành những món quà ý nghĩa. Hôm qua, thầy trò tôi đi niệm Phật cũng chở theo gần hai mươi túi rau cà tím do chính tay mình trồng ra để tặng cho mọi người.

Hòa Thượng dạy chúng ta phải làm tất cả những việc cần làm nhưng không dính mắc, không vướng bận và không bị ô nhiễm. Tôi thường nói thẳng một câu khó nghe: Sự sợ hãi xen tạp hay ô nhiễm đôi khi thực chất là biểu hiện của sự lười biếng và bất tài vô dụng. Nếu không phát khởi được tâm cho đi rộng lớn, chúng ta sẽ không biết cách làm bất cứ việc gì. Ngược lại, khi đã phát tâm chân thật, tự nhiên chúng ta sẽ biết làm rất nhiều việc để lợi ích chúng sanh. Hòa

Thượng từng dạy: ***“Những năng lực tùy duyên quá độ không cần phải qua trường lớp đào tạo mới có, mà nó tự có sẵn trong tự tánh và xuất phát từ tâm chân thành”***.

Từ những ngày đầu khi chúng ta bắt đầu hình thành Hệ thống giáo dục Khai Minh Đức, dù hoàn toàn không biết phải bắt đầu từ đâu, nhưng chỉ bằng cái tâm chân thành mong muốn đem chuẩn mực của Thánh Hiền đến với mọi người, mọi việc đã dần trở nên hoàn thiện. Trong khi đó, có những người mãi mê chạy theo các lớp đào tạo, bồi dưỡng rầm rộ ở nước này nước kia để khoe khoang, nhưng cuối cùng chẳng làm được gì lợi ích cho chúng sanh, thậm chí có chẳng chỉ là sự lừa gạt. Lời dạy của Hòa Thượng tương ứng với lời nói của Lục Tổ Huệ Năng: ***“Nào ngờ tự tánh vốn sẵn đầy đủ, nào ngờ tự tánh năng sanh vạn pháp”***. Tự tánh có thể sanh ra những năng lực mà trước đây mình chưa từng biết, chưa từng có.

Có lần tôi đến một gia đình tụng Kinh cúng dường chúng sanh và quy y cho họ, chủ nhà kinh ngạc hỏi sao các Thầy có thể thuộc lòng Kinh, đọc nửa giờ mà không cần sách vở. Hay như khi đi niệm Phật cùng đại chúng, chúng tôi cũng thường quan sát và hỏi cách thức mọi người niệm nhanh chậm ra sao để mình hòa hợp theo. Thực ra, chúng ta không cần bận tâm về việc chưa học qua môn này hay môn kia; năng lực của tự tánh vốn đã tự đầy đủ, quan trọng là ta có phát khởi được nó bằng tâm chân thành, vô tư và không mong cầu hay không.

Hòa Thượng nói: ***“Các vị phải ghi nhớ, không tiêm nhiễm, không ô nhiễm không có nghĩa là không tiếp xúc. Bạn hoàn toàn có thể tiếp xúc với cuộc sống thường ngày nhưng không bị ô nhiễm. Làm tất cả mọi sự mọi việc vì lợi ích của cộng đồng và xã hội mà tâm vẫn thanh tịnh, đó mới thực sự gọi là tu hành”***. Chúng ta đừng lầm tưởng rằng không tiếp xúc thì không ô nhiễm, vì ngay cả khi không tiếp xúc, tâm ta vẫn có thể bị ô nhiễm theo một cách khác. Tiếp xúc mà giữ được sự thanh tịnh mới là công phu tu hành chân thật của người đệ tử Phật.

Câu chuyện về cô gái đưa đồ là một minh chứng rất sâu sắc cho việc đừng lầm tưởng rằng không tiếp xúc là không ô nhiễm. Chuyện kể rằng có một ông thầy đi đồ, trong khi mọi người chỉ trả hai đồng thì cô lái đồ lại đòi ông bốn đồng. Khi ông thắc mắc, cô giải thích rằng người ta đi đồ không nhìn cô, còn ông trả thêm hai đồng là tiền nhìn cô. Hôm sau, ông thầy rút kinh nghiệm, lên đồ là quay

lung lại không dám nhìn, thế nhưng sang tới bờ bên kia cô lại đòi tới sáu đồng. Cô bảo rằng hôm trước thầy nhìn bằng mắt, hôm nay thầy nhìn bằng tâm, mà nhìn bằng tâm thì phải trả tiền nhiều hơn. Qua đó ta thấy, tiếp xúc mà không ô nhiễm, vẫn giữ được trạng thái thanh tịnh thì đây mới chân thật gọi là tu hành.

Hòa Thượng nói: ***“Phàm phu chúng ta ở ngay trong cuộc sống thường ngày, hễ đối nhân xử thế là mọi thứ đều dính mắc, luôn rơi vào vòng xoáy của vọng tưởng, phân biệt và chấp trước. Nói một cách cụ thể hơn là chúng ta luôn bị chìm đắm trong thị phi nhân ngã, phải quấy, tốt xấu, luôn bị lôi kéo bởi tham, sân, si, mạn. Chúng ta phải có năng lực nhảy ra khỏi cơn lốc xoáy này thì mới đạt được thanh tịnh. Để làm được điều đó, những ý niệm hưởng thụ năm dục sáu trần hay danh vọng lợi dưỡng nhất định không được để tiêm nhiễm vào tâm. Chỉ cần ta để nó dậy khỏi trong tâm thì lập tức ta bị cuốn vào dòng xoáy đó ngay”***.

Hòa Thượng nhấn mạnh rằng: ***“Không ô nhiễm chứ không phải là không cần”***. Không ô nhiễm nghĩa là không để nó dính mắc ở trong tâm mình. Nếu có danh vọng hay lợi dưỡng, hãy dùng chúng để phục vụ chúng sanh chứ không phải để riêng mình hưởng thụ. Hòa Thượng đã sống hơn 90 năm, 70 năm hoằng Pháp bốn ba khắp thế giới nhưng Ngài thực hiện “tam bất quản”, chưa từng sở hữu bất cứ thứ gì, dù là một căn nhà nhỏ hay một chiếc xe. Không phải không cần nghĩa là dù có vật chất hay danh vọng đi chăng nữa thì đó chỉ là phương tiện để lợi ích chúng sanh. Cho nên, chúng ta phải nhớ rằng, không tiêm nhiễm, không ô nhiễm, không dính mắc chính là không để trong tâm mình chứ không phải là không cần.

Tôi nhớ có lần một trường đại học tặng bằng Tiến sĩ danh dự cho Hòa Thượng, lúc đầu Ngài từ chối vì người xuất gia không cần những thứ này. Nhưng các vị giáo sư thưa rằng nếu Ngài muốn đến diễn đàn của Liên Hợp Quốc để tham luận về các đề tài quốc tế thì phải có thân phận Tiến sĩ mới vào được. Nghe vậy, Hòa Thượng nói: ***“Nếu vậy thì cần”***, và Ngài đã nhận lấy tấm bằng đó. Rõ ràng, Ngài nhận là để hỗ trợ và giúp ích cho chúng sanh, tất cả đều là tùy duyên. Các bậc Đại đức trong Tông môn đã từng nói: ***“Bách hoa tùng trung quá, phiền diệp bất triêm thân”***, nghĩa là đi qua một rừng hoa rực rỡ nhưng không bị vẻ đẹp làm lưu luyến, không để một chiếc lá nào dính vào thân mình. Đó chính là phong thái tùy duyên tự tại.

Ngay cả hành động nhỏ như việc đứng dậy khi được giới thiệu, tôi cũng phải tự đối trị chính mình. Trước đây trong các buổi lễ, khi người ta giới thiệu đến tên mình, tôi đa phần không đứng dậy là để đối trị với tâm mình. Nhưng vừa rồi mọi người thấy tôi đứng dậy, đó lại là vì một ý khác, đó là từ bi và yêu thương. Tôi muốn cho mọi người biết rằng trong lễ hội tri ân đó tôi vẫn đang có mặt cùng mọi người. Từng giờ từng phút tu học, chúng ta đều phải tự phản tỉnh, nếu không ta sẽ bị tập khí phiền não xấu ác xỏ mũi dẫn đi mà không hề hay biết.

Hòa Thượng nói: ***“Chúng ta sống trong cảnh giới năm dục sáu trần, ngày ngày tiếp xúc với nó, vì vậy phải luôn khắc ghi lời dạy: phàm sở hữu tướng, giai thị hư vọng”***. Chúng ta phải biết rõ mọi hình tướng thế gian này đều không thật: danh vọng, lợi dưỡng, năm dục sáu trần, ngay đến cái thân này cũng không thật. Khi đã quán chiếu được như vậy thì đối với cảnh giới bên ngoài, nội tâm ta sẽ không khởi lên sự phân biệt hay chấp trước. Đó chính là trạng thái đi qua rừng hoa mà không dính một chiếc lá nào lên thân mình. Hòa Thượng nói: ***“Phật Bồ Tát thị hiện ở thế gian không bị ô nhiễm là vì các Ngài đã thấu hiểu rõ ràng chân tướng của vạn pháp”***.

Trong ***Kinh Bát Đại Nhân Giác*** có câu: ***“Thế gian vô thường, cõi nước không an, tâm là nguồn ác, thân là gốc tội”***. Chúng ta thấy rất rõ rằng các nghiệp sát, đạo, dâm hay những lời nói dối, nói lừa, nói hai lưỡi, nói lời hung ác, thêu dệt đều từ nơi thân mà ra. Còn tham, sân, si lại khởi nguồn từ nơi tâm. Phật Bồ Tát đến thế gian này không bị ô nhiễm là vì các Ngài thấu hiểu sâu sắc chân lý này, còn chúng ta thì chưa thấu hiểu nên luôn bị cảnh duyên lôi kéo và làm cho ô nhiễm.

Hòa Thượng nói: ***“Cái phiền phức của phàm phu chính là ở chỗ vô tri, mê hoặc và không giác ngộ, nên hằng ngày dễ dàng bị danh vọng lợi dưỡng và năm dục sáu trần lừa gạt. Thân tâm chúng ta đã bị ô nhiễm quá nhiều, vì vậy những ý niệm hưởng thụ năm dục sáu trần và danh vọng lợi dưỡng nhất định phải buông xả. Nếu cứ để mình bị tiêm nhiễm, chắc chắn ta sẽ đọa lạc vào tam đồ ác đạo”***. Hòa Thượng nói một cách thẳng thắn rằng, dù có tu học, có niệm Phật hay ăn chay, nhưng nếu tâm vẫn dính mắc vào danh lợi, vẫn hằng ngày nuôi dưỡng ý niệm hưởng thụ năm dục sáu trần và tham, sân, si, mạn thì vẫn khó tránh khỏi cảnh đọa lạc.

Những năm gần đây, Hòa Thượng đã nhắc đi nhắc lại vô số lần về việc phải chuyển hóa những tập khí xấu ác này. Nếu không được lắng nghe giáo huấn thường xuyên, chúng ta sẽ không cách nào thay đổi được chính mình. Bài học hôm nay khiến tôi tâm đắc nhất chính là tinh thần: làm tất cả mọi việc lợi ích cho chúng sanh nhưng không được để bị ô nhiễm hay tiêm nhiễm. Chúng ta đừng chọn cách không làm gì cả chỉ vì sợ ô nhiễm, bởi thế gian này chính là chốn tốt nhất để chúng ta tu học và tích công bồi đức. Nếu không ở đây thì ta biết đi đâu để có cơ hội thù thắng như vậy mà làm việc thiện giúp đời?

Suốt nhiều năm qua, mọi người đã thấy chúng ta nỗ lực thực hiện rất nhiều công việc lợi ích chúng sanh. Mùa hè sắp tới, chúng ta dự kiến sẽ tổ chức khoảng 25 đến 28 trại hè cho các em học sinh. Ngay trong tuần này, chúng ta cũng tổ chức một trại hè rất lớn tại Thái Bình với khoảng hơn 800 học sinh tham gia. Đây là những cơ hội vô cùng quý báu để chúng ta gieo duyên lành và kết duyên với chúng sanh, cũng là phương cách tốt nhất để tích công bồi đức.

Kinh Bát Đại Nhân Giác nhắc nhở chúng ta: “***Thế gian vô thường, cõi nước không an, tâm là nguồn ác, thân là gốc tội***”. Nếu chúng ta không tùy thuận theo giáo huấn của Phật Bồ Tát, thì cái thân tâm này hằng ngày sẽ bị tập khí phiền não dẫn dắt để nghĩ ác và làm ác. Nhưng khi đã nghe và y theo lời dạy của các Phật Bồ Tát, chúng ta sẽ thay đổi được hoàn toàn: tâm sẽ luôn nghĩ về những việc thiện, việc lợi ích cho chúng sanh; thân sẽ tích cực nỗ lực hành động để giúp đỡ mọi người. Chúng ta phải thấu hiểu lời Hòa Thượng dạy, không phải là không làm việc gì, mà là làm tất cả mọi sự mọi việc phục vụ chúng sanh dựa trên giáo huấn của Phật Bồ Tát và Thánh Hiền, nhưng tuyệt đối không vương bận hay dính mắc vào tâm. Khi tâm không lưu giữ những thứ ấy thì sẽ luôn được thanh tịnh, mà thanh tịnh thì tự khắc sẽ có được sự tự tại và an vui.

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy có thể còn sai lầm và thiếu sót.

Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!